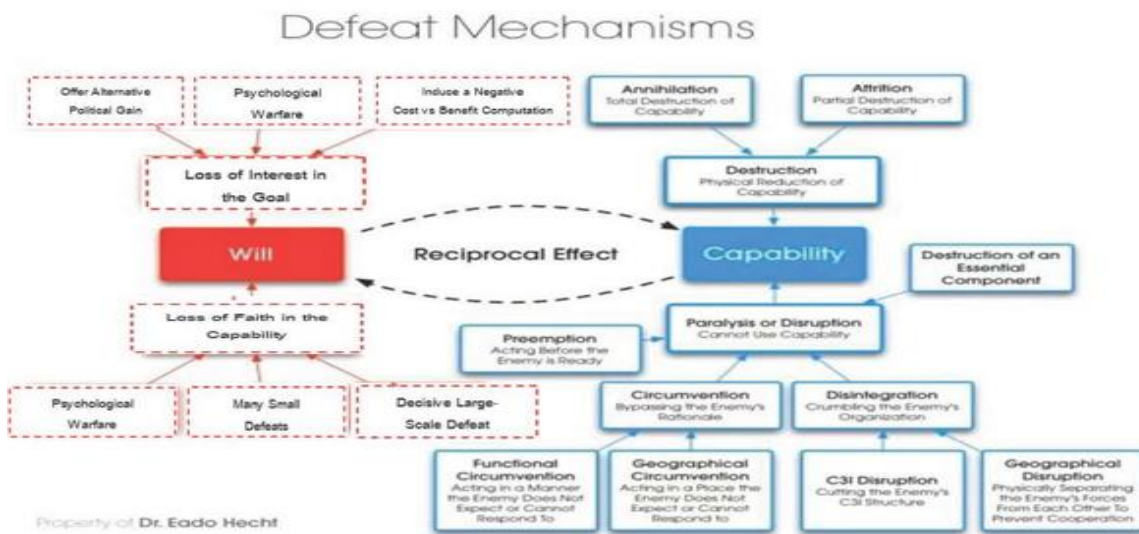

ประเด็น ยุทธวิธีทางทหาร ฉบับที่ T 8	19 ม.ค. 68	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น การวางแผนทางทหาร	กลไกการเอาชนะตอนที่ 2 (Psychological Defeat Mechanisms)	
ประเด็นสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - ภูมิหลังตอนที่ 1 (Background Chapter 1) - กลไกการเอาชนะทางจิตวิทยา (Psychological Defeat Mechanisms) - แนวทางสู่กลไกการเอาชนะ (Approaches to Activating the Defeat Mechanisms) - อิทธิพลของประเภทสงครามต่อกลไกการเอาชนะ (Influence of the Type of War on the Defeat Mechanism) - อิทธิพลของลำดับชั้นในการบังคับบัญชา (Influence of the Hierarchy of Command) - วิเคราะห์ปัจจัยในการเลือกกลไกการเอาชนะทางจิตวิทยา 	

ภูมิหลังตอนที่ 1 (Background Chapter 1)

ทฤษฎีแนวคิดเรื่องกลไกการเอาชนะนั้นมีอยู่หลายทฤษฎี บทความนี้ขอแนะนำเสนอแนวคิดกลไกการเอาชนะทางกายภาพโดยการลดความสามารถของข้าศึก (Physical Defeat Mechanisms : Reducing the Enemy's Capability) ตามแนวคิดของ ดร. เอโด เฮคท์ นักวิเคราะห์ด้านการป้องกันประเทศที่เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีการทหารและประวัติศาสตร์การทหาร วิทยาลัยการบังคับบัญชาและเสนาธิการกองทัพอิสราเอล

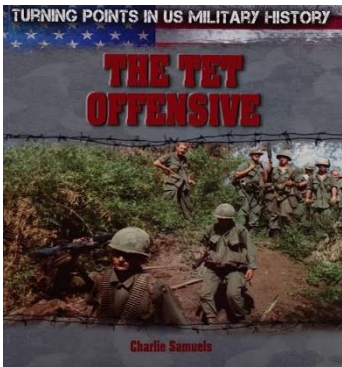
ตามที่เราร่วมกันว่า สงครามดำเนินไปพร้อมกันใน 2 มิติ คือ จิตวิทยา (psychological) และกายภาพ (physical) ในมิติจิตวิทยาที่ขัดแย้งกันของกลุ่มที่ขัดแย้งกันจะปะทะกัน ในขณะที่ศักยภาพที่ขัดแย้งกันของกลุ่มที่ขัดแย้งกันจะปะทะกันในมิติทางการต่อสู้กายภาพทั้ง 2 มิติไม่ได้แยกออกจากกัน ซึ่งนักการทหารจำเป็นต้องเข้าใจสิ่งนี้เรียกว่า กลไกการเอาชนะ (Defeat Mechanisms) ซึ่งในบทความที่ผ่านมาได้กล่าวถึง กลไกการเอาชนะทางกายภาพ (Physical Defeat Mechanisms) ไปแล้วสำหรับบทความนี้จะกล่าวถึง กลไกการเอาชนะทางจิตวิทยา (Psychological Defeat Mechanisms) ตลอดจนอิทธิพลในปัจจัยอื่นที่สำคัญต่อการนำไปใช้วิเคราะห์ให้เกิดผลกระทบทางสงครามที่เกื้อกูลต่อฝ่ายที่จัดวางได้สมดุล

กลไกการเอาชนะทางจิตวิทยา : ความตั้งใจของข้าศึก (Psychological Defeat Mechanisms: Reducing the Enemy's Will)

สงครามไม่ได้มีเพียงแค่สงครามระหว่างกองกำลังรบเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการแข่งขันเชิงจิตวิทยาที่ซับซ้อน ซึ่งส่งผลต่อความตั้งใจในการต่อสู้ของข้าศึกอีกด้วย ในบทความนี้จะกล่าวถึงกลไกการเอาชนะทางจิตวิทยา ที่ช่วยลดความตั้งใจในการต่อสู้ของข้าศึก 3 ปัจจัย ดังนี้

1. การสูญเสียความเชื่อมั่นในขีดความสามารถ (Losing Belief In One's Capability)

การพ่ายแพ้หลายครั้งในสงครามสามารถส่งผลให้ฝ่ายที่ทำสงครามเริ่มสูญเสียความเชื่อมั่นในขีดความสามารถ

ของตนเองในการได้รับชนะ การสูญเสียนี้อาจเกิดจากการถูกโจมตีอย่างรุนแรงเพียงครั้งเดียวที่สร้างผลกระทบอย่างรุนแรงต่อจิตใจ เช่น ในปฏิบัติการ Tet Offensive ในปี 1968 ในเชิงกายภาพแม้ว่ากองทัพเวียดนามที่เข้าปฏิบัติการจะมีการสูญเสียมากกว่าทหารอเมริกันร่วมกับเวียดนามได้รวมกันถึง 10 เท่า แต่ในเชิงจิตวิทยาประชาชนอเมริกันกลับมองว่าเป็นความพ่ายแพ้ของอเมริกา ส่งผลให้สูญเสียความเชื่อมั่นในชัยชนะของสงครามที่เริ่มขึ้นมาต่อเนื่องยาวนาน

2. การสูญเสียผลประโยชน์ของวัตถุประสงค์ของสงคราม (Losing Interest In The Objective)

เมื่อผลประโยชน์จากการดำเนินไปของสงครามเริ่มลดน้อยลงเมื่อเทียบกับงบประมาณที่กองทัพใช้ในการปฏิบัติการ รวมถึงการสูญเสียด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ทางทหาร จะทำให้ผู้คนเริ่มสูญเสียความตั้งใจ นอกจากนี้ ผู้นำทางการเมืองยังต้องพิจารณาในองค์รวมทางเศรษฐกิจ การทูต วัฒนธรรม และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการสนับสนุนจากประชาชน ตัวอย่างเช่น การแทรกแซงของอเมริกาในสงครามกลางเมืองโซมาเลียในปี 1993-1995 แม้การสูญเสียกำลังพลเพียง 18 นาย แต่กลับส่งผลต่อความรู้สึกของประชาชนอเมริกัน จนทำให้กองทัพอเมริกันต้องถอนตัวจากโซมาเลีย แต่ในทางตรงกันข้าม ในสงครามอิรักทหารอเมริกันเสียชีวิตเกือบ 4,500 นาย แต่สงครามยังคงดำเนินต่อไป เนื่องจากการคำนวณความคุ้มค่าของงบประมาณที่กองทัพใช้ต่อผลประโยชน์ในมุมมองของรัฐบาลและการที่ประชาชนยังคงสนับสนุนการปฏิบัติการ

3. การสูญเสียความมั่นใจในวัตถุประสงค์ของสงคราม (Losing confident In The Objective)

ในปี 1965 รัฐบาลอเมริกาและประชาชนส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนการแทรกแซงในเวียดนาม โดยมองว่าเป็นเรื่องสำคัญต่อค่านิยมในฐานะบทบาทนำของโลกเสรีประชาธิปไตยของประเทศ แต่เมื่อเวลาผ่านไปกลับต้องติดหล่มสงครามในดินแดนอันไกลโพ้น ความมั่นใจในชัยชนะก็ลดลงส่งผลให้ความตั้งใจโดยรวมเริ่มเปลี่ยนไป จนถึงปี 1970 สหรัฐฯ เริ่มมองหาทางออกอย่างเร่งด่วน ในขณะที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์เวียดนาม (เริ่มมีการสูญเสียอย่างมาก) กลับยังดำรงความมุ่งมั่นที่ทำให้สงครามยืดเยื้อ แม้ว่าจะต้องเผชิญกับความยากลำบากและการสูญเสียเช่นกัน

แนวทางสู่กลไกการเอาชนะ (Approaches to Activating the Defeat Mechanisms) สามารถแบ่งออกเป็น 3 ปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้

1. เวลา (time) – มุ่งมั่นที่จะบรรลุการตกลงใจอย่างรวดเร็วเทียบกับการทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป (rapidly vs gradually)
2. วิธีการ (way) – การทำลายล้างเทียบกับการหยุดชะงัก (destruction vs disruption)
3. ลำดับความสำคัญ (priority) – การโจมตีจุดแข็งเทียบกับการโจมตีจุดอ่อน (attacking strengths versus attacking weaknesses)

1. รวดเร็วเทียบกับค่อยเป็นค่อยไป (rapidly vs gradually)

โดยทั่วไปการบรรลุชัยชนะอย่างรวดเร็วจะต้องใช้ความพยายามที่มุ่งเน้นไปที่การทำลายล้างหรือ

การทำให้ขีดความสามารถทางกายภาพของข้าศึกหยุดชะงัก ในขณะที่การบรรลุชัยชนะอย่างค่อยเป็นค่อยไปมักจะมุ่งเน้นต่อความตั้งใจในการต่อสู้ของข้าศึก สงครามที่มีความเข้มข้นสูงหรือปานกลางมักจะต่อสู้เพื่อให้ได้ผลลัพธ์อย่างรวดเร็ว ในขณะที่สงครามที่มีความเข้มข้นต่ำจะได้รับการตัดสินใจอย่างค่อยเป็นค่อยไป อย่างไรก็ตามสิ่งที่ต้องพึงระลึกว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงอาจไม่บรรลุผลตามที่คาดการณ์ไว้เสมอไป เช่น กองทัพจากชาติพันธมิตรที่เข้าร่วมใน

สงครามโลกครั้งที่ 1 วางแผนการรบเพื่อให้ได้ชัยชนะอย่างรวดเร็ว แต่กลับกลายเป็นการต่อสู้ที่ยืดเยื้อ ทั้งในด้านกายภาพและจิตใจ แต่ในที่สุดสงครามได้ถูกตัดสินเมื่อมหาอำนาจสูญเสียความเชื่อมั่นในขีดความสามารถที่จะชนะ เนื่องจากมีการสูญเสียสะสมที่มากกว่าขีดความสามารถในการทดแทนกำลัง รวมทั้งจากการขาดแคลนเสบียงอาหารที่เกิดจากการถูกปิดล้อมทางทะเลจากฝ่ายสัมพันธมิตรทำให้ไม่สามารถจัดหาอาหารและวัตถุดิบได้ตามอัตราที่ต้องการ

2. การทำลายล้างกับการหยุดชะงัก (destruction vs disruption)

2.1 การทำลายล้าง (destruction)

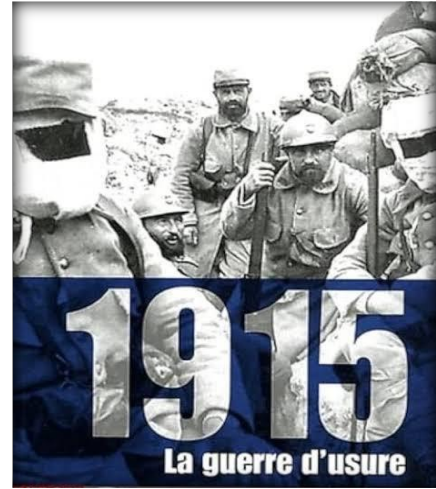
การทำลายล้าง ยึดแนวคิดที่ว่าการทำลายล้างให้ความสามารถทางทหารของข้าศึกลดลงอย่างมาก (หรือบางครั้งอาจถึงขั้นทำลายล้างส่วนที่เป็นพลเรือนด้วย) คือสิ่งที่จำเป็นในการบีบบังคับให้ข้าศึกยอมแพ้ หลักนิยมทางทหารของเยอรมนีตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 19 ถึงกลางศตวรรษที่ 20 ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากแนวคิดของ C.Clausewitz ที่เน้นการทำลายทั้งกองทัพข้าศึก แผนการยุทธ์ส่วนใหญ่จึงถูกออกแบบมาเพื่อล้อมกองทัพข้าศึกและบีบบังคับให้ข้าศึกยอมแพ้หรือสู้จนถึงคนสุดท้ายหรืออดตาย

2.2 การหยุดชะงัก (disruption)

การหยุดชะงัก ยึดแนวคิดที่ว่าการทำงานแม้จะไม่เกิดขึ้นมากนัก แต่หากทำให้ข้าศึกไม่สามารถใช้กำลังของเขาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็เพียงพอที่จะทำให้ข้าศึกยอมแพ้ได้ การทำให้ข้าศึกหยุดชะงักสามารถทำให้การต่อสู้สั้น ลดการสูญเสียลงได้ แต่จะขึ้นกับหลายปัจจัยและกับสถานการณ์ กองทัพอิสราเอลมักจะใช้วิธีนี้ด้วยการโจมตีและหลบเลี่ยงกองกำลังของข้าศึก โดยมุ่งโจมตีไปที่ขีดความสามารถสำคัญของกองทัพข้าศึก (จุดศูนย์ตุล) อย่างไรก็ตาม ในปี 1973 กองทัพอิสราเอลพบว่าวิธีการดังกล่าวกระทำได้ยาก เนื่องจากอียิปต์และซีเรียรู้ถึงวิธีการนี้และพยายามต่อต้านอย่างได้ผล

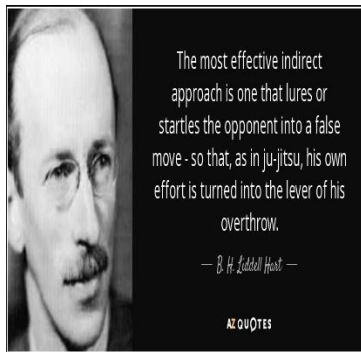
2.3 ทางสายกลาง (mid-way)

ทางสายกลาง คือการพยายามวิเคราะห์แนวคิด H.Jomini จอมพลและนักการทหารแห่งสวิส ที่เรียกว่า “จุดสำคัญ” หมายถึง สถานที่ทางภูมิศาสตร์ที่มีความสำคัญอย่างมาก จนสามารถบีบบังคับให้ผู้บัญชาการข้าศึก ต้องตกลงใจเลือกว่าจะเสี่ยงต่อการถูกทำลายหรือถอนตัว เช่น ในช่วงปี 1914-1916 แผนการโจมตีของ Joffre ผู้บัญชาการสูงสุดของกองทัพฝรั่งเศสที่มุ่งไปที่การเข้ายึดครองปมคมนาคมทางรถไฟและเส้นทางที่สำคัญสำหรับการขนส่งเสบียงไปยังทหารเยอรมันในฝรั่งเศส เพื่อบังคับให้กองทัพเยอรมันต้องถอนตัว แต่แผนนี้ต้องล้มเหลวเพราะเผชิญกับการป้องกันที่แข็งแกร่งของเยอรมัน และในปี 1916 Joffre จึงได้หันมาใช้วิธีการทำลายแบบค่อยเป็นค่อยไปที่เรียกว่า การลิตรอน “guerre d’Azur (war of attrition)”

3.การโจมตีจุดแข็งเทียบกับการโจมตีจุดอ่อน (attacking strengths versus attacking weaknesses)

การวางแผนทางทหารที่เน้นการโจมตีจุดแข็งนั้นมีแนวคิดว่าการเอาชนะข้าศึก ในจุดที่เขามีความแข็งแกร่งที่สุดเพื่อที่จะทำให้กองทัพที่เหลือของเขาล่มสลายไปโดยปริยาย แต่การวางแผนทางทหารที่เน้นการโจมตีจุดอ่อนนั้น

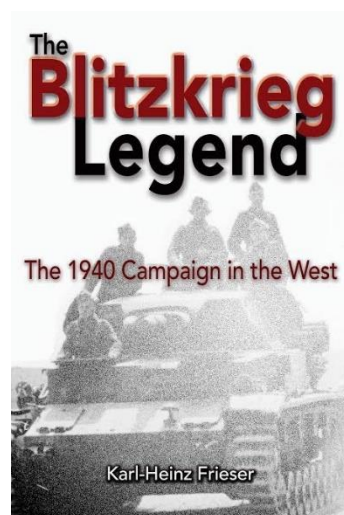

มีแนวคิดว่าการโจมตีจุดอ่อนแม้จะช่วยให้เกิดชัยชนะในระดับเล็ก ๆ แต่สามารถสะสมข้อได้เปรียบในทางจิตวิทยาและอาจนำไปสู่ความได้เปรียบทางกายภาพรวมทั้งอาจเปิดทางที่จะเข้าถึงส่วนสำคัญของข้าศึกได้ง่ายขึ้น การเลือกใช้ 2 แนวคิดนี้มักมีการถกเถียงอย่างกว้างขวางอยู่เสมอ เช่น กรณี ของอังกฤษและอเมริกาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ความคิดเห็นไม่ตรงกันว่า “เมื่อไร” และ “ที่ไหน” ที่จะรุกเข้าไปยังแผ่นดินใหญ่ของยุโรป เดิม เมื่อเริ่มเข้าร่วมสงคราม อังกฤษต้องการโจมตีเยอรมันโดยตรงที่ฝรั่งเศส แต่อเมริกาต้องการบุกยึด

เยอรมันทันที ต่อมาอังกฤษเปลี่ยนเป็นใช้วิธี “เซาะกร่อน” ตามจุดอ่อน เช่น แอฟริกาเหนือ, บัลแกเรีย, และอิตาลี ก่อนที่จะโจมตีต่อเยอรมันโดยตรง โดยใช้แนวคิดของ Liddell-Hart ในเรื่อง “Indirect Approach” ที่เน้นการหลีกเลี่ยงจุดแข็งของข้าศึกให้มากที่สุดและมุ่งไปที่การโจมตี ต่อจุดอ่อน (ความสามารถและการจัดวางกำลังของข้าศึก) อย่างไรก็ตาม, MG. Fuller คิดว่าวิธีการนี้สิ้นเปลืองเวลามากเกินไป โดยกล่าวว่า “ในสงครามผู้บัญชาการทหารควรมุ่งไปที่จุดตัดสินใจ; หากจุดนั้นเป็นจุดอ่อนด้วยก็ยิ่งดี แต่หากมันเป็นแค่จุดอ่อนและเขายังคงมุ่งไปที่จุดนั้น เขาจะไม่ใช้ผู้บัญชาการที่ยิ่งใหญ่”

อิทธิพลของประเภทสงครามต่อการเลือกกลไกการเอาชนะ (Influence of the Type of War on the Defeat Mechanism)

ประเภทของสงครามซึ่งถูกกำหนดโดยความเข้มข้นของการสู้รบจะส่งผลต่อการเลือกกลไกการเอาชนะ เมื่อพิจารณาถึงอัตราการทำลายใน สงครามที่มีความเข้มข้นต่ำ (Low Intensity Wars) แล้วจะพบว่าแทบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่จะบรรลุชัยชนะด้วยการทำลายขีดความสามารถของข้าศึกได้รวดเร็วกว่าความสามารถพื้นฐานของข้าศึก ดังนั้นในสงครามประเภทนี้จะมุ่งเน้นไปที่การใช้กลไกการเอาชนะทางจิตวิทยา (Psychological Defeat

Mechanisms) ดังนั้นผลกระทบที่ได้จากการโจมตีแต่ละครั้งมีความสำคัญมากกว่าความเสียหายทางกายภาพที่เกิดขึ้นจริง การพ่ายแพ้ทางจิตวิทยาจึงต้องการผลกระทบทางกายภาพควบคู่ไปด้วย โดยมากจะมุ่งโจมตีสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นบุคคลสำคัญ (ผู้นำทางการเมือง ศาสนา เศรษฐกิจ หรือทหาร) ค่านิยมทางวัฒนธรรม (สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ สถาบันรัฐบาล ครู หมอ) หรือรูปแบบการใช้ชีวิต เช่น สถาบันเศรษฐกิจ เสรีภาพในการเคลื่อนที่ เป็นต้น

ในสงครามที่มีความเข้มข้นสูง (High Intensity Wars) ข้าศึกมักจะมุ่งเน้นไปที่การโจมตีต่อขีดความสามารถเพื่อทำลายล้างหรือทำให้ต่างฝ่ายต่างชะงักกัน ในสงครามความเข้มข้นสูงหากทั้งสองฝ่ายมีความสามารถใกล้เคียงกันและไม่สามารถบรรลุชัยชนะได้ด้วยการทำลายล้าง ผลที่ตามมาคือการต่อสู้ที่เป็นกายภาพจะกลายเป็นการต่อสู้ทางจิตวิทยา โดยผู้วางแผนอาจรวมเป้าหมายทางจิตวิทยาเข้ามาในการวางแผนโจมตีอีกด้วย แต่ละฝ่ายเลือกใช้กลไกใด ๆ โดยไม่ได้บังคับให้ฝ่ายตรงข้ามต้องแข่งขันในลักษณะเดียวกัน เช่น ในสงครามโลกครั้งที่ 2 เยอรมันเลือกที่จะทำสงครามที่รวดเร็วแบบสายฟ้าแลบ "Blitzkrieg" ในขณะที่อังกฤษเลือกที่จะต่อสู้แบบยืดเยื้อ โดยมุ่งเน้นที่การทำลายโครงสร้างพื้นฐานทางอุตสาหกรรมของเยอรมันและควบคุมเส้นทางขนส่งเสบียงของประชาชนเยอรมัน อย่างไรก็ตามทั้งสองฝ่ายไม่สามารถเอาชนะกันในรูปแบบที่ตนเองต้องการได้

อิทธิพลของลำดับชั้นในการบังคับบัญชา (Influence of the Hierarchy of Command)

แม้ว่ากลไกการเอาชนะจะสามารถนำไปใช้ได้ในทุกะดับของการบังคับบัญชา ตั้งแต่ระดับยุทธศาสตร์ไปจนถึงระดับยุทธวิธี แต่ลักษณะเฉพาะของการดำเนินสงครามในแต่ละระดับนั้นมีผลต่อการประเมินกลไกการเอาชนะที่แตกต่างกัน ดังนี้

ในระดับยุทธวิธี จะมุ่งเน้นไปที่การทำลายทางกายภาพเป็นสำคัญ โดยเครื่องมืออื่นจะถูกนำมาใช้เพื่อสนับสนุนผลของการทำลายล้าง เช่น หน่วยข้าศึกอาจสูญเสียความมุ่งมั่นในการรบและหลบหนี หลังจากที่ต้องเผชิญกับการทำลายบางส่วนหรือจากการถูกโจมตีโดยไม่คาดคิด แต่เมื่อกำลังขนาดใหญ่ขึ้นและมีระดับการบังคับบัญชาที่สูงขึ้นการทำลายล้างนั้นก็ยากขึ้น ดังนั้นผู้บัญชาการรบจึงมุ่งต่อการที่จะทำให้กำลังของข้าศึกเกิดอาการอัมพาตหรือหยุดชะงัก (paralysis or disruption) ซึ่งอาจจะเพียงพอและเกื้อกูลต่อการทำลายกำลังหลักของข้าศึกได้ในภายหลัง และอาจนำไปสู่วิกฤติความเชื่อมั่นในฝ่ายข้าศึกได้อีกด้วย

ในระดับตั้งแต่ยุทธการขึ้นไป จะเกี่ยวข้องกับมุมมองของผู้นำพลเรือนและผู้นำทางทหาร ที่แตกต่างกัน โดยผู้นำทางทหารจะให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ที่ทำให้ข้าศึกสูญเสียความเชื่อมั่นในชัยชนะ ขณะที่ผู้นำพลเรือนมักคิดในแง่ของการเสริมสร้างความมุ่งมั่นของประชาชนของตนเองและลดความมุ่งมั่นของข้าศึก เช่น กรณีตัวอย่างภารกิจในสมรภูมิมอบที่โมกาดิชู (Battle of Mogadishu) ในปี 1993 ไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดย บิล คลินตัน ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ในขณะที่จึงสั่งยุติปฏิบัติการในที่สุด การรบครั้งนี้เกิดขึ้นจากความพยายามของกองกำลังสหรัฐฯ และสหประชาชาติในการจับกุมผู้ช่วยคนสำคัญของ โมฮาเหม็ด ฟาราร์ห์ ไอดีด (Mohamed Farrah Aidid) ผู้นำกลุ่มติดอาวุธในโซมาเลีย ไอดีดเป็นผู้ที่ควบคุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของโมกาดิชูและเป็นอุปสรรคต่อความพยายามฟื้นฟูสันติภาพในประเทศที่กำลังเผชิญกับสงครามกลางเมืองและความอดอยาก ซึ่งถูกวางแผนให้ปฏิบัติการที่ใช้เวลาเพียง 1 ชั่วโมง โดยส่งกองกำลังพิเศษ เช่น หน่วย Delta Force และ Rangers ของสหรัฐฯ

เข้าจับกุมเป้าหมายในพื้นที่ใจกลางเมืองโมกาดิชู แต่สถานการณ์กลับบานปลายจากการประเมิณการสนับสนุนของประชาชนในโซมาเลียที่มีต่อไอดีดผิดพลาดเมื่อเฮลิคอปเตอร์แบล็กฮอว์ก 2 ลำถูกยิงตกความซับซ้อนในภารกิจก็เปลี่ยนแปลงการโจมตีเชิงรุกเพื่อช่วยเหลือผู้รอดชีวิต ซึ่งดำเนินไปกว่า 15 ชั่วโมง แม้ว่าท้ายที่สุด กองทัพสหรัฐฯ มีผู้เสียชีวิตเพียง 18 นาย และบาดเจ็บ 84 นาย ขณะที่กองกำลังและกองกำลังโซมาเลียเสียชีวิต

ประมาณ 700 - 1,500 คน ซึ่งถือว่าขีดความสามารถในการทำการรบได้เปรียบอย่างมาก แต่ความเห็นที่แตกต่างระหว่างผู้นำทางทหารและพลเรือนมีดังนี้ มุมมองของผู้นำทางทหาร : ความมุ่งมั่นต่อภารกิจ ผู้นำทางทหารเชื่อว่าการรบเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจสำคัญโดยการจับกุมไอดีดและสร้างเสถียรภาพในโซมาเลีย โดยมองว่าความสูญเสียเป็นสิ่งที่มิอาจหลีกเลี่ยงได้ในสถานการณ์สงคราม รวมทั้งการถอนตัวอย่างรวดเร็วหลังจากการสูญเสียถูกมองว่าอาจส่งผลกระทบต่อศักดิ์ศรีของกองทัพสหรัฐฯ และลดทอนกำลังใจของทหาร ในทางกลับกันการตอบสนองต่อแรงกดดันทางการเมือง ผู้นำพลเรือนมองเหตุการณ์นี้ผ่านมุมมองของผลกระทบทางการเมืองภายในประเทศว่าความสูญเสียชีวิตทหารอเมริกันและภาพร่างทหารที่ถูกลากไปตามถนนในโซมาเลียสร้างความไม่พอใจอย่างรุนแรงต่อพลเมืองสหรัฐฯ การประเมิณผลประโยชน์ระดับชาติผู้นำพลเรือนให้ความสำคัญกับเปรียบเทียบระหว่างผลประโยชน์ในโซมาเลียกับความเสี่ยงที่จะเกิดความสูญเสียเพิ่มเติม ซึ่งโซมาเลียไม่มีผลประโยชน์เชิงยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ มากพอที่จะดำเนินการต่อ ซึ่งจะเห็นถึงความแตกต่างในแง่คิดของผู้นำทางทหารและพลเรือนที่ชัดเจน

วิเคราะห์ปัจจัยเลือกกลไกการเอาชนะทางจิตวิทยา

เห็นได้ว่าสงครามเป็นการเผชิญหน้ากันทั้งทางกายภาพและจิตวิทยาที่ระหว่างคู่ขัดแย้ง ดังนั้นกลไก

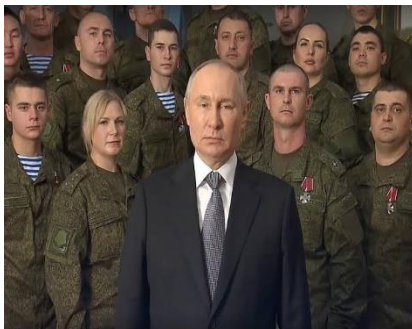

การเอาชนะ จึงเป็นกระบวนการที่สร้างความเสียหายให้กับกองทัพทั้งในด้านกายภาพและจิตใจ ซัดความสามารถทางกายภาพของกองทัพอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้รับชัยชนะจึงต้องทำลาย (กำลังพลและยุทโธปกรณ์) แต่ไม่ได้หมายความว่าต้องทำลายกำลังพลและยุทโธปกรณ์ของข้าศึกทั้งหมด เพราะการทำลายแม้เพียงบางส่วนแต่ก็เป็นส่วนที่สำคัญด้วยการสะสมความเสียหายอย่างเพียงพอต่อการสร้างผลกระทบทางจิตใจให้กับกำลังพลและประชาชนก็จะทำให้กองทัพไม่สามารถดำเนินการตามภารกิจต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม

เราอาจลดทอนประสิทธิภาพในการโจมตีทางกายภาพได้ ด้วยมาตรการป้องกันหรือลดความสามารถของข้าศึก ส่วนการเอาชนะข้าศึกทางจิตวิทยาต่อข้าศึกนั้น อาจใช้การโน้มน้าวว่า การโจมตีนั้นตามความตั้งใจที่จะต่อสู้ยังสามารถถูกลดทอน โดยการโน้มน้าวให้ข้าศึกเข้าใจว่าต้องลงทุนสูงและไม่มีโอกาสได้รับชัยชนะ ทั้งนี้ต้องมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพราะความตั้งใจในการสู้รบนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เช่น ในห้วงสงครามโลกครั้งที่ 2 การรบที่เมืองสตาลินกราด ค.ศ.1942 ซึ่งมีชื่อเมืองตั้งตามชื่อของผู้นำสูงสุดของสหภาพโซเวียตในขณะนั้น จึงเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ว่าหากเมืองนี้ถูกยึดครองก็เท่ากับทั้งประเทศจะต้องล่มสลาย แต่ในความเป็นจริงแม้ว่าเมืองจะถูกทำลายย่อยยับและถูกยึดครองโดยฝ่ายกองทัพเยอรมัน กว่า 90 % สหภาพโซเวียตกลับใช้การปฏิบัติการจิตวิทยาโต้กลับ “แปลงวิกฤต เป็นโอกาส” ด้วยการสร้างวีรบุรุษเพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งความหวังเพื่อปลุกความตั้งใจที่จะรบของประชาชนกลับขึ้นมาอีกครั้ง โดยใช้แนวคิดของฝ่ายเสนานิการที่รับผิดชอบฝ่ายการเมือง ได้เสนอแนวคิดนี้แก่หัวหน้าคณะกรรมการฝ่ายการเมือง Nikita Khrushchev ซึ่งต่อมามีเขาได้เป็นเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ของสหภาพโซเวียตว่า

“Give them hope!” (ให้ความหวังกับพวกเขา) : The way of courage. The way of love of the Motherland. We must publish the army newspaper again. We must tell magnificent stories, stories that extol sacrifice, bravery. We must make them believe in the victory. We must give them hope, pride,

a desire to fight. Yes, we need to make examples. **But examples to *follow*.** What we need... are heroes . โดย Hero ผู้นั้นก็คือ Vasily Zaitsev (USSR sniper by Mosin Nagant rifle) และปลุกกระตือรือร้นความคิดได้สำเร็จ จนนำไปสู่การรุกรกลับและสามารถเอาชนะกองทัพที่ 6 ของกองทัพเยอรมนีได้ในปีถัดมา แม้ในทุกวันนี้คำว่า “Hero” ยังคงฝังแน่นอยู่ในจิตวิญญาณของชาวรัสเซียอย่างเหนียวแน่น ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวอวยพร

ปีใหม่ 2025 ของ ปธน.รัสเซีย Vladimir Putin ได้กล่าวว่า ทหารผ่านศึก และผู้ที่สู้รบนั้นว่าเป็น “True HERO”

ซึ่งในกระบวนการเตรียมตัวก่อนทำการรบของรัสเซียนั้นจะกล่าวถึง การเตรียมพร้อมในเรื่องอุดมการณ์และจิตใจที่พร้อมก่อนจะทำการรบ ดังนั้นกลไกการเอาชนะซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญในการวางแผนการทัพตั้งแต่ระดับยุทธศาสตร์จนถึงระดับยุทธวิธี จึงมั่นใจได้ว่า ได้ดำเนินการมาอย่างมีแบบแผนรอบคอบ ผ่านมุมมองในทุกมิติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดได้ตามที่ต้องการ

พ.อ.อรรถพร ประชาณุกุล

อจ.สยผ.วทบ.